

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

12.08.2024. – 16.08.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 19.08.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
12.08.2024. – 16.08.2024.

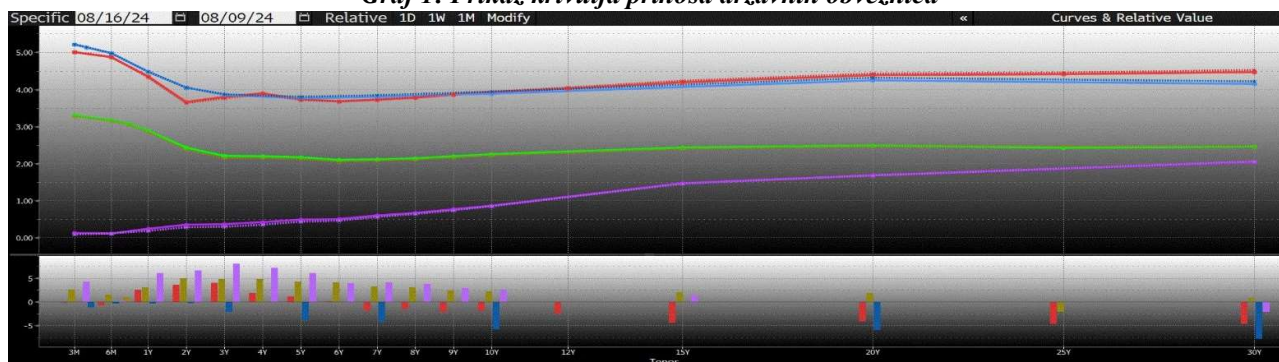
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	9.8.24	16.8.24	9.8.24	16.8.24	9.8.24	16.8.24	9.8.24	16.8.24
2 godine	2,39	2,43	4,05	4,05	3,65	3,68	0,29	0,36
5 godina	2,13	2,17	3,80	3,76	3,73	3,74	0,44	0,50
10 godina	2,23	2,25	3,94	3,88	3,95	3,93	0,85	0,88

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	9.8.24	16.8.24
3 mjeseca	3,286	3,340
6 mjeseci	3,154	3,169
1 godina	2,877	2,906

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 16.08.2024. godine (pune linije) i 09.08.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su prošle sedmice zabilježili rast. Najveći uticaj na finansijska tržišta eurozone imali su ekonomski podaci objavljeni za tržište SAD, dok za tržište eurozone nije bilo objavljenih značajnijih vijesti. Najveće promjene prinosa zabilježene su u četvrtak, kada su objavljeni pozitivni podaci za SAD, uključujući i podatke o promjeni broja nezaposlenih, što je ukazalo na i dalje otpornu ekonomiju ove zemlje. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 2 i 5 baznih poena, prinosi francuskih obveznica između 1 i 3 bazna poena, a prinosi italijanskih obveznica između 1 i 5 baznih poena. Prema posljednjem istraživanju Bloomberga očekuje se da će ECB smanjivati referentnu kamatnu stopu na depozite banaka (Deposit Facility) jednom kvartalno, sve dok do decembra 2025. godine ne dostigne nivo od 2,25%. Ranije prognoze su ukazivale na to da bi ova kamatna stopa navedeni nivo trebalo da dostigne u II kvartalu 2026. godine, ali su pogoršani ekonomski izgledi uticali na očekivanja bržeg smanjenja kamatnih stopa. Ekonomisti percipiraju da se Njemačka suočava sa skoro nikakvim rastom ekonomije u ovoj godini, nakon što je u II kvartalu neočekivano zabilježena kontrakcija.

U prošloj sedmici objavljen je podatak o priličnom padu ZEW indeksa, koji mjeri očekivano povjerenje investitora u Njemačkoj, na najniži nivo od početka godine. Predsjednik ZEW instituta Wambach je izjavio da dolazi do kraha ekonomskih izgleda Njemačke i da je moguće da su ekonomska očekivanja još uvijek pogođena visokom neizvjesnošću, koja je vođena dvosmislenom monetarnom politikom, razočaravajućim podacima za ekonomiju SAD i rastućom zabrinutosti oko eskalacije konflikta na Bliskom istoku.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

ECB je upozorila na široko rasprostranjene probleme u tome kako banke vrednuju kolateral za komercijalne stambene kredite, što bi potencijalno moglo da utiče na potcjenjivanje ranjivosti u slučaju kraha vrijednosti imovine.

Na kraju prošle sedmice koaliciona Vlada Njemačke je postigla dogovor da smanji budžetski deficit od 17 milijardi EUR na nivo od 12 milijardi EUR, kako bi spasila svoj plan potrošnje za 2025. godinu. Premijer Scholz je izjavio da ova odluka uključuje investiranje u saobraćajnu infrastrukturu sa dodatnim kapitalom i kreditima za njemački autoput, zajedno sa dodatnim opštim uštedama.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka AUG	34,0	19,2	41,8
2.	BDP – EZ (Q/Q) prelim. II kvartal	0,3%	0,3%	0,3%
3.	BDP – Holandija (Q/Q) prelim. II kvartal	0,2%	1,0%	-0,3%
4.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G) JUN	-2,9%	-3,9%	-3,3%
5.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR) JUN	13,5	17,5	12,4
6.	Zaposlenost – EZ (Q/Q) prelim. II kvartal	-	0,2%	0,3%
7.	Bilans tekućeg računa – Njemačka (u milijardama EUR) JUN	-	23,2	18,4
8.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR) JUN	-	2.948,5	2.918,2
9.	Stopa inflacije – Francuska (final.) JUL	2,6%	2,7%	2,5%
10.	Stopa inflacije – Španija (final.) JUL	2,9%	2,9%	3,6%
11.	Stopa inflacije – Portugal (final.) JUL	2,7%	2,7%	3,1%
12.	Potrošnja stanovništva – Holandija (G/G) JUN	-	-0,7%	0,1%
13.	Stopa nezaposlenosti – Holandija JUL	3,7%	3,6%	3,6%

SAD

Fokus finansijskog tržišta SAD je tokom protekle sedmice bio usmjeren na objavu ključnih makroekonomskih podataka, uključujući i stopu inflacije. **Indeks potrošačkih cijena u SAD u julu je neočekivano smanjen, dok je očekivano da će ostati nepromijenjen u odnosu na prethodni mjesec.** Pozitivni podaci, uključujući i povećanje maloprodaje i pad zahtjeva za nezaposlene, mogli bi uticati na obim očekivanog smanjenja kamatnih stopa Fed, sugerisući da je ekonomija SAD i dalje otporna, a lična potrošnja snažna. Trgovci svopovima su smanjili oplade na agresivno popuštanje Fed, za manje od 100 baznih poena za 2024. godinu, te sada iznose 90 baznih poena.

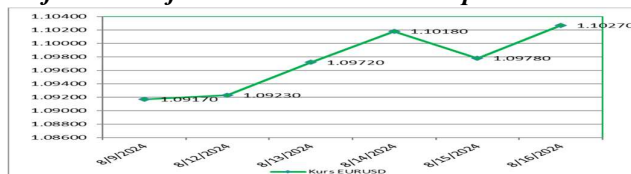
Predsjednik Fed iz St. Louisa Alberto Musalem je sugerisao da se bliži momenat za smanjenje kamatnih stopa, iako su novi podaci pokazali da je maloprodaja u SAD napredovala tokom prošlog mjeseca, a zahtjevi nezaposlenih za pomoć smanjeni na najniži nivo od jula, dodajući da su rizici od inflacije i snažnog tržišta rada sada “više uravnoteženi”. Predsjednik Fed iz Atlante Bostic je izjavio da je “otvoren” za smanjenje kamatnih stopa u septembru, te da Fed ne može “dopustiti da zakasni” sa ublažavanjem.

Predsjednik Fed iz Čikaga Goolsbee je izjavio da se ekonomija SAD izgleda ne pregrijava, te da bi Fed trebalo da bude oprezan u vezi sa tim koliko dugo zadržava restriktivnu politiku. Nije otkrio da li će podržati smanjenje kamatnih stopa na predstojećem sastanku Fed, zakazanom za 17. i 18. septembar. Ova izjava je u saglasnosti sa njegovim nedavnim komentarima da bi zvaničnici trebalo da budu pažljiviji i da više pažnje usmjere na znakove ekonomskog usporavanja, kao što je povećanje nezaposlenosti. Fed održava referentnu kamatnu stopu između 5,25% i 5,50% od jula 2023. godine kako bi se suprotstavio inflaciji. Finansijska tržišta u potpunosti očekuju smanjenje kamatnih stopa, a najveća debata se vodi o tome koliko će to smanjenje biti. Saopštenje predsjednika Fed Powella na godišnjem ekonomskom simpoziju u Kansasu sljedećeg petka će možda obezbijediti značajan uvid u naredne korake Fed. Ekonomisti investicionih banaka su smanjili rizik od recesije u SAD na 20% sa 25% usljed nedavno objavljenih podataka o maloprodaji i zaposlenosti, a ukoliko podaci sa tržišta rada budu zadovoljavajući, taj rizik bi mogao još da se smanji.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	JUL	2,3%	2,2%	2,7%
2.	Stopa inflacije (G/G)	JUL	3,0%	2,9%	3,0%
3.	Maloprodaja (M/M)	JUL	0,4%	1,0%	-0,2%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	10. august	235.000	227.000	234.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	3. august	1.870.000	1.864.000	1.871.000
6.	Industrijska proizvodnja (M/M)	JUL	-0,3%	-0,6%	0,3%
7.	Iskorištenost kapaciteta	JUL	78,5%	77,8%	78,4%
8.	Indeks započelih kuća (M/M)	JUL	-1,5%	-6,8%	1,1%

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0917 na nivo od 1,1027.

VELIKA BRITANIJA

GBP je bilježila volatilno kretanje nakon objave ključnih ekonomskih podataka poput BDP-a, stope inflacije, kao i stope nezaposlenosti. Nakon što je neočekivano smanjena stopa nezaposlenosti, moglo bi se dodatno zakomplikovati donošenje odluke BoE da li da nastavi sa smanjenjem kamatnih stopa. **Stopa inflacije u Velikoj Britaniji u julu je blago povećana, ispod očekivanog nivoa.** Manji rast inflacije od očekivanja uticao je na to da tržišni učesnici sada u potpunosti očekuju još dva smanjenja referentne kamatne stope BoE po 25 baznih poena u ovoj godini.

Ekonomija Velike Britanije je u II kvartalu zabilježila snažan rast, ali je izgubila snažan uzlazni trend u drugoj polovini 2024. godine, ukazujući na to da će BoE vjerovatno nastaviti sa daljim smanjenjem kamatnih stopa. Podaci sugerisu da je ekonomija pokazala solidan učinak u prvoj polovini godine, ali ostaju izazovi poput potrebe za povećanjem prihoda i povjerenja da bi se pretočili u povećanu potrošnju i investiranje. Maloprodaja se oporavila u julu, potaknuta popustima tokom ljeta, kao i Evropskim prvenstvom u fudbalu 2024. godine, čime se povećala potrošnja u robnim kućama i sportskim radnjama. Ovo sugerise snažniji početak III kvartala i vjerovatno ukazuje na optimizam da je najgori period visokih troškova života prošao, sa inflacijom blizu ciljanog nivoa BoE od 2% i kompanijama koje zapošljavaju na najvišem nivou od novembra. Uprkos tome, obim maloprodaje ostaje ispod nivoa koji je zabilježen prije pandemije Covid-19. BoE sprovodi reviziju primarnih brokerskih praksi zajmodavaca kao dio tekuće procjene njihove izloženosti hedž fondovima i drugim nebankarskim institucijama. Regulatorno tijelo za finansijske usluge BoE (Prudential Regulatory Authority) ispituje koliko banke razumiju rizike koje predstavljaju klijenti hedž fondova, zajedno sa njihovim stopama i poslovanjima sa robom. Ovo je uslijedilo nakon prethodnih revizija potaknutih značajnim događajima na tržištu, kao što su kolaps kompanije Archegos i kriza nikla 2022. godine. BoE je izrazila zabrinutost zbog leveridža u nebankarskom kreditovanju, što bi moglo povećati sistemske rizike.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa nezaposlenosti	JUN	4,5%	4,2%	4,4%
2.	Stopa inflacije (G/G)	JUL	2,3%	2,2%	2,0%
3.	Indeks maloprodajnih cijena	JUL	3,5%	3,6%	2,9%
4.	BDP (G/G) P	II kvartal	0,9%	0,9%	0,3%
5.	Izvoz (Q/Q) P	II kvartal	-1,2%	0,8%	-0,1%
6.	Uvoz (Q/Q) P	II kvartal	1,5%	7,7%	-2,7%
7.	Industrijska proizvodnja (G/G)	JUN	-2,1%	-1,4%	0,4%
8.	Maloprodaja (G/G)	JUL	1,4%	1,4%	-0,3%

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,85552 na nivo od 0,85186. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,2761 na nivo od 1,2944.

JAPAN

Nakon što je povećan udio domaćih obveznica u aktivni opšteg računa, prema izvještaju velikih osiguravajućih kompanija zaključno sa junom, životni osiguravatelji bi mogli nastaviti povećavati ulaganja u domaće obveznice zbog nestabilnih akcija, snažnijeg JPY i rastućih prinosa na državne obveznice, a sa ciljem ostvarivanja većih prinosa i osiguranja dobitaka na akcijama. Guverner BoJ Ueda bi trebalo da se 23. augusta pojavi pred Parlamentom kako bi razgovarao o daljim koracima monetarne politike, baveći se vjerovatno pitanjima povećanja referentne kamatne stope na sastanku 31. jula. Glavna opoziciona stranka je inicirala ovaj potez, kritikujući BoJ zbog povećanja kamatne stope tokom prošlog mjeseca, tvrdeći da je to dovelo do skoka JPY i pada na berzama. Ueda je nakon donošenja odluke izjavio da će BoJ nastaviti povećavati referentnu kamatnu stopu ukoliko se njegovi izgledi za cijene i rast ostvare. Fokus tržišta Japana je u srijedu bio usmjeren na vijest da je premijer Japana Kishida najavio ostavku, nakon što je proveo na funkciji tri godine, koje su obilježili razni politički skandali. Kishida vjeruje da je njegov odlazak u najboljem interesu javnosti, pošto mu je rejting smanjen ispod 20%. Njegov neočekivani odlazak otvara put novom lideru Liberalno-demokratske stranke koja kontroliše oba doma Parlamenta. **Ekonomija Japana se snažno oporavila u II kvartalu.** Rast je prvenstveno bio podstaknut značajnim povećanjem potrošnje i predstavlja prvo povećanje u posljednjih pet kvartala, što podržava argumente za još jedno kratkoročno povećanje kamatnih stopa BoJ.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	JUL	3,1%	3,0%	2,9%
2.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	JUL	-	8,4%	9,7%
3.	BDP sveden na godišnji nivo (Q/Q) P	II kvartal	2,3%	3,1%	-2,3%
4.	BDP deflator (G/G) P	II kvartal	2,6%	3,0%	3,4%
5.	Privatna potrošnja (Q/Q) P	II kvartal	0,6%	1,0%	-0,6%
6.	Kapitalna potrošnja (Q/Q) P	II kvartal	0,8%	0,9%	-0,4%
7.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	JUN	-7,3%	-7,9%	1,1%
8.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	JUN	-	-3,1%	4,1%
9.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	JUN	0,3%	-1,3%	0,6%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 160,00 na nivo od 162,80. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 146,61 na nivo od 147,63.

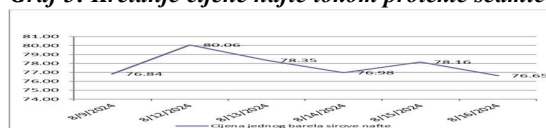
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 76,84 USD (70,39 EUR).

Početkom sedmice zabilježen je oštar dnevni rast cijene nafte od preko 4% pod uticajem početka oporavka povjerenja investitora u ekonomiju SAD. Zahvaljujući ovom rastu, cijena nafte je uspjela da privremeno probije nivo od preko 80 USD po barelu, uprkos odluci OPEC-a da smanji prognoze globalne potražnje za naftom u ovoj i sljedećoj godini. Za ovu godinu prognoze svjetske potražnje za naftom su smanjene za 135.000 barela dnevno. Iz OPEC-a je saopšteno da bi mogli "pauzirati ili povući" planirano povećanje ponude u zavisnosti od uslova na tržištu. Nedavnom rastu cijene nafte doprinijele su i rastuće tenzije na Bliskom istoku. Ipak, tokom naredna dva dana cijena je zabilježila pad, a nakon objavljenih podataka o padu proizvođačkih i potrošačkih cijena u SAD. S druge strane, cijena je još uvijek bila podržana izvještajem američkog instituta API, koji navodi da je u prvoj sedmici augusta došlo do velikog smanjenja zaliha ovog energenta, za 5,21 milion barela. Izvoz nafte iz Rusije pokazuje znakove oporavka, gdje se već drugu sedmicu bilježi povećanje četverosedmičnog prosječnog protoka nafte. Cijena nafte je u četvrtak ponovo korigovana naviše, a pod uticajem ekonomskih podataka iz SAD koji su ukazali na otpornost ekonomije i ublažili zabrinutost zbog neposredne recesije u najvećoj svjetskoj ekonomiji. Značajniji rast cijene je bio ograničen zabrinutošću zbog sporije globalne potražnje, kao i još uvijek prisutnih geopolitičkih rizika. Nakon kratke korekcije, cijena nafte je na kraju sedmice ponovo smanjena kako su investitori procesirali uticaj usporenja rasta Kine i mogućih napada Irana i njegovih pomoćnika na Izrael. Iz IEA je saopšteno da će se tržište nafte suočiti sa viškom u sljedećem kvartalu ukoliko OPEC+ nastavi sa planovima da poveća proizvodnju uprkos slaboj potražnji iz Kine. Objavljeno je i da se tržište za sada bori da održi korak sa ljetnom potrošnjom, što ovo tržište vodi ka deficitu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 76,65 USD (69,51 EUR). Cijena nafte je smanjena za 0,25% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

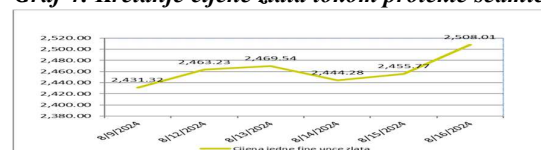

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.431,32 USD (2.227,10 EUR).

S izuzetkom sredine sedmice cijena zlata je svakodnevno bilježila rast, te je u prošloj sedmici zabilježila nove rekordno visoke nivoe. Na kretanje zlata uticaj su imali važni ekonomski podaci objavljeni za tržište SAD, koji bi trebalo da daju jasniju sliku o budućnosti monetarne politike Fed-a. Već na početku sedmice cijena zlata je povećana na rekordnih 2.463,23 USD, kada je zabilježen pad prinosa američkih državnih obveznica, kao i blaga deprecijacija USD. Najnoviji podaci World Gold Councila (WGC) su pokazali da Narodna banka Kine već treći mjesec nije prijavila kupovine zlata, pa su ukupne zvanične zalihe ovog plemenitog metala ostale nepromijenjene. Iz WGC je saopšteno da bi buduća potražnja veleprodaje mogla biti podržana stabilnošću cijena i sezonskim kupovinama, ali da oživljavanje potražnje za zlatnim nakitom zavisi od povjerenja u ekonomski rast Kine, koji se trenutno nalazi na rekordno niskom nivou. Blagi rast cijene nastavljen je u utorak kada je dostignut novi rekord od skoro 2.470 USD pod uticajem dodatne deprecijacije USD, a koji je uslijedio nakon objave slabijih od očekivanih podataka indeksa proizvođačkih cijena u SAD. Cijena ovog plemenitog metala je kratko korigovana naniže u srijedu nakon objavljenog podatka o stopi inflacije u SAD i povećanim troškovima stanovanja. Do kraja sedmice cijena zlata je ponovo zabilježila rast i u petak je povećana na novi rekordno visok nivo. Prema nepotvrđenim izvorima, nekoliko kineskih banaka je zaprimilo nove kvote za uvoz zlata od strane Narodne banke Kine, koje za cilj imaju regulaciju količine ulaska zlata u ovu zemlju, koja je najveći potrošač ovog plemenitog metala. Uprkos rekordnim cijenama, nove kvote sugerišu da se očekuje oporavak potražnje za zlatom.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.508,01 USD (2.274,43 EUR). Cijena zlata je povećana za 3,15% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.